

NUITS!

★

BASTOGNE WAR ROOMS

Bastogne
L'ARDENNE EN CAPITALE

Avec le soutien de
la
VISIT
Wallonia
.be

IDELUX
PROJETS PUBLICS

BASTOGNE WAR MUSEUM
LIVING MEMORY OF THE ARDENNES

managed by
tempora®

BASTOGNE WAR ROOMS

BEHOUD EN PROMOTIE VAN EEN RIJK HISTORISCH ERFGOED

PERSMAP

WHERE WE SAID
NUTS

INLEIDING

Vrijheid en democratie. Twee waarden die we danken aan de tienduizenden Amerikaanse soldaten die tachtig jaar geleden op ons grondgebied kwamen vechten.

We danken ze ook aan de beroemde uitspraak **'Nuts!'** van generaal Anthony McAuliffe, toen Duitse afgezanten op 22 december 1944 eisten dat 18.000 in Bastogne omsingelde G.I.'s zich zouden overgeven. Deze repliek, uitgesproken in de kelders van de kazerne van Bastenaken, staat tot op vandaag symbool voor **verzet tegen extremisme**.

'Nuts!' maakt deel uit van onze geschiedenis. Die geschiedenis wordt in de Bastogne War Rooms verteld met een meeslepende scenografie en exclusieve voorwerpen uit de collecties.

De nieuwe herdenkingsplek krijgt onderdak in de McAuliffe-kelder en biedt een **waarheidsgetrouwe historische reconstructie van de sleutelmomenten** die er plaatsvonden, onder meer het 'Nuts!'-tafereel.

Het museumaanbod in Bastenaken wordt zo vervolledigd, waardoor de stad haar positie als **referentiecentrum voor de Tweede Wereldoorlog opnieuw bevestigt**.

Via de Bastogne War Rooms krijgen bezoekers ook **historisch besef mee**, wat inspireert om actie te ondernemen **tegen alle mogelijke vormen van uitsluiting en extremisme**, nu en in de toekomst.

Net als het Bastogne War Museum, dat sinds de opening in 2014 meer dan 1,3 miljoen bezoekers heeft aangetrokken, hebben de Bastogne War Rooms een **positieve impact op de economie, de bedrijven en het toerisme in de stad**.

De opening van dit nieuwe interpretatiecentrum afgelopen 10 februari is meteen ook **de officiële start van het feestjaar voor de tachtigste verjaardag van de Slag om de Ardennen**. Een en ander getuigt opnieuw van onze **onvoorwaardelijke dankbaarheid jegens alle bevrijders** en onze vastberaden wil om overal ter wereld burgerschap te verdedigen.

DE BASTOGNE WAR ROOMS – EEN BEZOEK WAARD

Het historische gebouw waarin de McAuliffe-kelder is ondergebracht werd in 2019 beschermd door de Waalse minister van Erfgoed en werd een nieuwe herdenkingsplaats, namelijk de Bastogne War Rooms.

In de Bastogne War Rooms maken bezoekers een tijdreis naar december 1944, waar ze **pardoes in de Slag om de Ardennen belanden**. Door deze **meeslepende ervaring, nog versterkt door een originele scenografie**, krijgen bezoekers een beter begrip van wat zich daar tijdens de Tweede Wereldoorlog heeft afgespeeld. Bezoekers krijgen een waarheidsgetrouwe historische reconstructie van de gebeurtenissen die er plaatsvonden.

De naam van de nieuwe gedenkplek is niet willekeurig gekozen, want **net hier hadden beslissingen van een handvol mannen gevolgen voor duizenden jonge soldaten**. Nu de wereld meer dan ooit verdeeld lijkt en de democratie onder vuur ligt, is het cruciaal om terug te denken aan de weerbaarheid van de Amerikanen en de inwoners van Bastenaken tijdens de winter van '44-'45, en er inspiratie uit te putten.

VAN HEINTZKAZERNE NAAR BARRACKS

De oorspronkelijke gebouwen werden in de jaren 1930 opgetrokken voor het tweede regiment Ardense Jagers. Tijdens de bezetting werden ze gebruikt door de Duitsers en vanaf september 1944 door de Amerikanen, maar de 'Barracks' beleefden hun hoogtepunt tijdens het Ardennenoffensief. Na de Tweede Wereldoorlog nam het Belgische leger de plek opnieuw in gebruik, waaraan niet lang geleden een einde kwam.

In 2010 richtte het Belgische leger er een interpretatiecentrum in, waarin scènes uit het leven van generaal McAuliffe en zijn manschappen tijdens de Tweede Wereldoorlog werden geïllustreerd. Omdat er steeds meer moet geïnvesteerd worden en het aantal militairen afneemt, hebben **de gemeente Bastenaken en IDELUX besloten om de oorspronkelijke, onlangs gedemilitariseerde kazerne op te knappen en te moderniseren.**

Met subsidies van de Waalse regering (zestig procent) en de gemeente (veertig procent) werd het historische hoofdgebouw in enkele maanden tijd volledig gerenoveerd en werd er een moderne scenografie opgesteld, met respect voor de geest van deze beschermde plek. De Bastogne War Rooms beslaan 1.500 m² (inclusief 500 m² met de originele kelders waar de Amerikaanse officieren waren ondergebracht) en zijn ontworpen als **een tijdloos hoofdkwartier.**

Aan bod komen hoofdzakelijk militaire aspecten van de Slag om de Ardennen, met bijzondere aandacht voor de Slag om Bastenaken en de rol die Amerikaanse officieren daarin speelden.

EEN LEVENSECHTE SLAG OM DE ARDENNEN

Een bezoek aan de Bastogne War Rooms is een stap terug in de tijd, **een duik in de Amerikaanse geschiedenis in Bastenaken op de plek waar ze werd geschreven.** Bezoekers komen voorbij de symbolische foto van generaal Patton die generaal McAuliffe het Legioen van Verdienste opspeldt voor zijn voorbeeldige verdediging van de stad Bastenaken. Vervolgens maken ze kennis met de **geschiedenis van de Heintzkazerne in Bastenaken (1933-1944)**, die tijdens de Slag om de Ardennen door het Amerikaanse leger werd ingenomen.

Via grote interactieve en dynamische tafels (die eruitzien als stafkaarten) op de begane grond krijgen bezoekers de belangrijkste gebeurtenissen in de Slag om de Ardennen gepresenteerd, van het Duitse offensief in december 1944 tot de minder bekende gevechten in januari 1945, inclusief het luchtbeleg van Bastenaken.

De eerste grote tafel gaat over **het Duitse offensief van december 1944**, met opmerkelijke voorbeelden van het Amerikaanse verzet in de Ardennen (Sankt Vith, Krinkelt-Rocherath, Marnach enz.). Op verschillende punten op de kaart kunnen bezoekers de **gevechten live volgen**, met bewapende divisies die zich voor hun ogen verplaatsen. *Freeze frames* en audio-uitleg maken de ervaring compleet.

De tweede grote tafel betreft de **Slag om Bastenaken 'vanuit de lucht'**. Via luchtfoto's uit die tijd (in het voorjaar van 1945 door twee plaatselijke jongens gevonden in de wrakstukken van een neergestort vliegtuig) kunnen bezoekers de wijde omtrek van Bastenaken op eerste kerstdag 1944 bekijken. Met ingebouwde luchtcamera's gaan ze van het ene dorp naar het andere en maken zo kennis met unieke verhalen in het heetst van de strijd.

De laatste grote tafel illustreert de relatief onbekende, maar niet minder dodelijke gevechten in januari 1945. Vier historische voorwerpen vertellen elk een verhaal. Uit de helm van een oude, gevangengenomen Duitse soldaat en de schop van een gesneuvelde G.I. vernemen we het trieste lot van hun eigenaar...

Alvorens af te dalen naar de historische kelders ontdekken bezoekers **tientallen historische voorwerpen die werden gevonden in de dorpen waar de Slag om de Ardennen werd uitgevochten**. Op de begane grond illustreren een aantal originele voorwerpen het trieste dagelijks leven van de soldaten in de winter van '44-'45. Sommige voorwerpen hebben een bijzondere geschiedenis, zoals een jurk gemaakt met de stof van een parachute die op Bastenaken werd gedropt en na de oorlog door een G.I. aan een Bastenaakse werd geschonken.

De kelder is ongetwijfeld het meeslependste deel van het bezoek. Het vindt plaats in de historische kelders waar het Amerikaanse hoofdkwartier was ondergebracht. Bovendien worden er vier **meeslepende video-installaties** van elk een vijftal minuten getoond over vier **cruciale momenten van 22 december 1944**, de dag waarop generaal McAuliffe 'Nuts!' antwoordde toen de Duitsers eisten dat hij zich overgaf. Voor de bezoekers is er een audiogids in het Nederlands, Frans, Engels en Duits.

Terug op de begane grond ontdekken bezoekers het vertrek waarin McAuliffe en zijn officieren deels hun **kerstmaal** nuttigden voor ze in de kelders moesten gaan schuilen voor de Duitse granaten die op Bastenaken vielen. Daar bevindt zich ook de **originele 'Stars & Stripes'-vlag** van de 101st Airborne Division, die de generaal na de inval in Normandië helemaal van Nederland naar Bastenaken meedroeg.

Aan het einde van het circuit ervaren bezoekers de herinnering aan de strijd via een **hulde aan de veteranen**. Bezoekers kunnen indrukken van hun bezoek neerschrijven op een *dog tag* of identiteitsplaatje, dat ze daarna kunnen ophangen naast de andere getuigenissen op een grote structuur in de vorm van het woord 'Nuts' ...

Ook de **jongste bezoekers** komen in de Bastogne War Rooms aan hun trekken, want op verschillende punten langs het circuit staan **interactieve terminals** opgesteld. Zo kunnen ze in de huid kruipen van een soldaat in een opslagfabriek, of de bevoorradingsparachutes van dappere G.I.'s sorteren volgens functie (medische verzorging, voeding of bewapening). Via speciaal voor hen ontworpen functies kunnen kinderen ook vragen **beantwoorden van oorlogsverslaggever Fred McKensie**.

EEN VERBETERD TOERISTISCH AANBOD

De Bastogne War Rooms zijn de perfecte aanvulling op het museumaanbod van Bastenaken betreffende de Tweede Wereldoorlog. De herdenkingsplek maakt een **andersoortig en aanvullend bezoek** aan het Bastogne War Museum mogelijk (inclusief de naoorlogse 'Generations45'-ervaring en het Bois Jacques-slagveld) en aan het Mardasson-gedenkteken.

Met een **Full Experience**-ticket kunnen bezoekers in zeven dagen het Bastogne War Museum, het Bois Jacques en de Bastogne War Rooms ontdekken. Ze kunnen ook **gratis parkeren in het centrum** van Bastenaken op de aankoopdag van de pas (zoals al het geval is als ze een individueel kaartje kopen voor het Bastogne War Museum).

Via de Bastogne War Rooms kan de stad **haar aantrekkingskracht en reputatie nog vergroten**.

In nauwelijks een paar jaar tijd kende Bastenaken een **explosieve groei van het aantal overnachtingen!** In 10 jaar tijd is het verdubbeld van 35.000 in 2012 naar 77.000 overnachtingen in 2022!

Dit indrukwekkende cijfer is te danken aan **de inzet en investeringen van de stad op het vlak van toerisme**, waarbij ze ook kan rekenen op de waardevolle medewerking van het Syndicat d'Initiative (met natuurwandelingen, fietstochten, historische wandelingen enz.).

Maar het stadsbestuur is niet de enige reden van het succes! **Door veel privéactiviteiten en -initiatieven wordt de stad nog aantrekkelijker**. Enkele voorbeelden: de Bastogne Barracks en het 101st Airborne Museum (met uitzonderlijke collecties voorwerpen en voertuigen uit de Tweede Wereldoorlog), het Piconrue – Musée de la Grande Ardenne (met een ontdekkingstocht door de Ardennen) en Animalaine (het 'levende' wolmuseum).

De strategie van Bastenaken is **om meer bezoekers langduriger aan te trekken**, waartoe de stad binnenkort nog andere projecten opzet. **Pôle Culturel** vergroot het aanbod van culturele activiteiten, door de **revitalisering van het Parc Élisabeth** worden **vrijtijdsactiviteiten** aangemoedigd en wandelen wordt eens zo aangenaam door extra toeristische hulpmiddelen in **RAVeL** (Réseau autonome des voies lentes) ...

Graag kondigt de stad Bastenaken aan dat in de nabijheid van de Bastogne War Rooms binnenkort twee **privéprojecten** voor **jeugd en gezinnen** het licht zien. Meer informatie hierover volgt in de komende dagen.

Een uitgebreid en divers aanbod van toeristische en herdenkingsattracties, talrijke evenementen, meer dan tweehonderd winkels en restaurants (ook open op zondag) ... **Eén dag is zeker niet genoeg om volop te genieten van alles wat Bastenaken te bieden heeft!**

HET BASTOGNE WAR MUSEUM: EEN SUCCES

Het Bastogne War Museum, gelegen op een steenworp van het Mardasson-gedenkteken, is sinds de oprichting in 2014 een onmiskenbaar toeristisch, educatief en cultureel succes. In minder dan tien jaar trok de plek meer dan **1.300.000 bezoekers** en wierp zich op als een **belangrijk referentiecentrum voor de Tweede Wereldoorlog in België en daarbuiten** (meer dan de helft van de bezoekers komt uit het buitenland). In 2023 werd de kaap van **150.000 bezoekers** overschreden.

De stad Bastenaken, de eigenaar van het museum, werkt al meer dan vijftien jaar samen met IDELUX *Projets publics* om deze **gedenkplaats van de Tweede Wereldoorlog**, die tot ver buiten de landsgrenzen bekend is, **te blijven ontwikkelen**.

Op vraag van toenmalig toerismeminister Benoît Lutgen werd vóór de opening van het Bastogne War Museum een publiek-privaat partnerschap opgericht om een en ander te beheren. Momenteel loopt een nieuwe aanbestedingsprocedure.

Dankzij de uitbreiding van het museum, ingehuldigd in juli 2022 en gefinancierd via EFRO-fondsen en de stad Bastenaken, beschikt het Bastogne War Museum nu over geëigende ruimten om op gepaste wijze een brede waaier aan bezoekers te ontvangen:

- **scholen en jeugdgroepen** kunnen sinds 2022 in klaslokalen terecht
- **bedrijven en verenigingen** beschikken over privéruimten van meer dan 800 m² dankzij de een paar jaar geleden opgerichte Corporate-afdeling
- **historici en liefhebbers** kunnen gebruik maken van een documentatiecentrum en collectiereserves

Sinds de opening in 2014 nam het Bastogne War Museum, in samenwerking met de stad Bastenaken, het initiatief voor heel wat nationale en internationale evenementen, zoals de colloquia die het sinds 2016 organiseert. De **'Rendez-vous du Bastogne War Museum' worden in 2024 voor de vijfde maal georganiseerd**; het volgende colloquium vindt plaats op 19 april 2024. Het is de bedoeling gereputeerde sprekers samen te brengen om een actueel thema te bespreken met elkaar en het publiek. Opeenvolgende edities hadden als thema: 'Oorlogsjournalistiek' (2016), 'Terrorisme: zijn we in oorlog?' (2018), 'Van de ene Koude Oorlog naar de andere' (2019) en 'Zijn we nog in staat onszelf te verdedigen? De democratie tegenover haar vijanden' (2023). Figuren als Manuel Valls, Daniel Cohn-Bendit, Florence Aubenas, Guy Verhofstadt, Alain Minc, Hélène Carrère d'Encausse, Melchior Wathelet en anderen namen deel aan dit evenement dat al niet meer weg te denken valt van de kalender.

Lang voor de opening van het Bastogne War Museum in 2014 organiseerde de stad Bastenaken al elk jaar in december een **herdenkingsweekeinde in het teken van de Slag om de Ardennen**, bekend als het 'Week-End Nuts'. Met patriottische parades, officiële ceremonies en dergelijke brengen de inwoners van Bastenaken hulde aan de soldaten die Bastenaken en de omliggende dorpen tijdens de ijzige winter van '44-'45 kwamen bevrijden. Recenter waren er optochten met oude militaire voertuigen (statisch opgesteld) in de hoofdstraat van Bastenaken. Tijdens gratis geluids- en lichtshows

kwamen ook tienduizenden toeschouwers samen rond het Mardasson-gedenkteken in 2014 (zeventigste verjaardag) en 2019 (vijfenzeventigste verjaardag).

Over enkele maanden organiseren de stad Bastenaken en haar partners, onder meer het Bastogne War Museum, de **tachtigste verjaardag van de Slag om de Ardennen** (13, 14 en 15 december 2024). Naast tal van activiteiten (reconstructies, signeersessies, parades, concerten enz.) zullen we dit jaar waarschijnlijk voor het laatst de overblijvende veteranen van de Slag om de Ardennen kunnen begroeten...

Het belangrijkste werk in het leven van een kunstenaar verwijst naar zijn beroemdste, gedenkwaardigste prestatie, wat hem of haar het meeste kenmerkt. Is dat voor Bastenaken niet het War Museum? Qua bekendheid ongetwijfeld, de cijfers spreken boekdelen. Sinds de oprichting in 2014 heeft het Bastogne War Museum een voortdurend en stabiel toenemend aantal bezoekers. Negenhonderdduizend in 2021, meer dan één miljoen tweehonderdduizend in 2023.

Benoît Lutgen,
Burgmeester van Bastenaken

OVERHEIDSINVESTERINGEN

Totale kostprijs van het project: **€ 5 miljoen**, waarvan

- € 2 miljoen uit de eigen middelen van de stad Bastenaken
- € 3 miljoen subsidie afkomstig van het Commissariaat-Generaal voor Toerisme (CGT)

DE PARTNERS VAN DE BASTOGNE WAR ROOMS

Het Bastogne War Rooms-project werd uitgevoerd door de stad Bastenaken, via een afdeling opgericht binnen IDELUX *Projets publics*, waarvan ze de enige en meerderheidsaandeelhouder is. Bastenaken kon ook rekenen op onderstaande partners. Ze werden aangewezen via openbare aanbestedingsprocedures.

BOUWER

IDELUX Projets publics – Développement d'équipements touristiques à Bastogne

Drève de l'Arc-en-Ciel, 98

6700 Aarlen

BEHEERDER

Tempora nv

Oude Vijversstraat 44-46

1190 Brussel

ARCHITECTUURCONCEPT EN SCENOGRAPHIE

Atelier Lagrange

Avenue de Bouillon, 78 E

6800 Libramont

Tramex Company sprl (Christophe GAETA)

Rue des Mouligneaux, 1

7322 Ville-Pommeroeul

(tijdelijke vereniging)

SPECIALE TECHNIEKEN

Arcadis Belgium SA

Rue des Guillemins, 5

4000 Luik

WETENSCHAPPELIJK COMITÉ

Mathieu BILLA, Patrick HILGERS, Peter SCHRIJVERS, Michel STAES en Hugues WENKIN

COLLECTIES

Ville de Bastogne, Fonds Delperdange, Bastogne Memorial asbl, MNHM Diekirch, Musée des Chasseurs ardennais, Piconrue – Musée de la Grande Ardenne, War Heritage Institute (WHI), Jacques DEGIVE, Patrick HILGERS

FOTOCREDITS/ARCHIEFBEELDEN

Gaumont Pathé Archives, Sonuma, INA, Associated Press, Image Select, Bundesarchiv, Criticalpast, Alamy, Frédéric PAUWELS en Johnny SIRLANDE

MET DE PRODUCTIE VERBONDEN BEDRIJVEN

Constructiewerk en speciale technieken

Cobelba SA

Rue des Reines Marguerites, 5-7
5100 Naninne

Fabribois SA

Rue de Botrange, 44
4950 SOURBRODT

Toiture et ossature bois China SPRL

Rue de Houffalize, 28
6600 Nadrin

Algemene inrichting, verlichting, meubilair, decors, vertalingen, grafisch ontwerp en productie, voetstukken, coördinatie

Pluo SA

Avenue Edison, 6
1300 Waver

Audiovisuele productie en multimedia

Tempora nv

Oude Vijversstraat 44-46
1190 Brussel

Levering en installatie van audiovisuele en multimedia-apparatuur, automatisering

Inytium SA

Rue de la Maîtrise, 2
1400 Nijvel

Coördinatie gezondheid/veiligheid

Arcadis Belgium SA

Rue des Guillemins, 5
4000 Luik

DANKBETUIGINGEN

101st Airborne Division Belgian Friendly, Jo BERG, Mathieu BILLA, David BOOM, Daniel BOUVIER, Philippe CLAESSENS, Jacques DEGIVE, Olivier DHOPE, Etienne DUCARME, Henri DUPUIS, Patrick HILGERS, Bruno LACLUYSE, Pierre LHOTE, Laurent OLIVIER, Sébastien PIERRE, Rudi REMACLE, Franck ROCKENBROD, Adrien ROSELAER, Johnny SIRLANDE, Olivier VAN DER WILT, Jean-Marie WALLON et Hugues WENKIN.

PRAKTISCHE INLICHTINGEN

ADRES

Bastogne War Rooms
Route de La Roche 40
6600 Bastogne

OPENINGSUREN

Dagelijks geopend van 9.30 tot 18.00 uur (tot 19.00 uur in juli en augustus), gesloten op 25 december en 1 januari.

TARIEVEN

INDIVIDUELE TOEGANG

Volwassenen (19 tot 64 jaar): € 17
Kinderen (6 tot 18 jaar): € 10
Kinderen (< 6 jaar): gratis
Senioren (vanaf 65 jaar): € 15
Studenten: € 11
Leerkrachten: € 13
Personen met een beperking: € 11
Article 27 (ter plaatse): € 1,25

PASS FULL EXPERIENCE (7 dagen geldig)

Volwassenen (19 tot 64 jaar): € 27
Senioren (vanaf 65 jaar): € 24
Kinderen (6 tot 18 jaar): € 15,50
Kinderen (< 6 jaar): gratis
Studenten: € 19
Leerkrachten: € 21
Personen met een beperking: € 19
Article 27 (ter plaatse): € 1,25

*Inclusief audioguids

**Gratis voor inwoners van/schoolgaande jeugd uit de gemeenten Bertogne en Bastenaken

PERSCONTACT

STAD BASTENAKEN

BENOÎT **LUTGEN** – benoit.lutgen@bastogne.be – 0497 44 44 44

IDELUX

SYLVIE **ADANT** – sylvie.adant@idelux.be – 0496 21 24 08

BASTOGNE WAR MUSEUM

FRANÇOIS **COLLARD** – francois.collard@bastognewarmuseum.be – 0476 03 01 70

NUITS!

BASTOGNE WAR ROOMS

Bastogne
L'ARDENNE EN CAPITALE

VISIT
Wallonia
-be

IDELUX
PROJETS PUBLICS

managed by
tempora®